

A Haltermelők Országos Szövetsége és a Halászzati Termékτανács információs és marketing hírlevele

Lexi bácsi jubileuma

Meghitt hangulatú ünnepeşen köszöntötték 85. születésnapja alkalmából Dr. Woy-narovich Elek professzor urat, a Szent István Egyetem halászzati tanszékén. A gödöl-lői eseményen a régi tanítványok mellett, az új nemzedék képviselői is szép szóval em-lékeztek Lexi bácsi munkásságára, a hazai pontytenyésztés kiemelkedő kutatójára, a nemzetközi hírű halbiológusra. Ám mielőtt azt gondolnánk, hogy Lexi bácsit már csak a múlt érdekli, el kell mondani, hogy csupa olyan ajándékot kapott szeretett ta-nítványaitól, ami már a jelen és a jövő kutatási tevékenységét segíti. Például egy vi-deokamerát, ami egyértelműen a modern tudomány kutatási eszköze. S nem volt vé-letlen az ajándék kiválasztása sem, hiszen Lexi bácsinak ma is hosszú távú tervei vannak. Most például a bolíviai édes vízi halászzatot szeretné fellendíteni.

A rendhagyó beszélgetésből korántse meg-szokott interjú kerekedett ki. Csak az első kérdést tehettem fel a professzor úrnak, mert aztán az elhangzott mondatok néma-ságra intették a kérdezőt. Lexi bácsi re-génybe illően csak beszélt és beszélt. Az éle-téről, életútjáról. Nem volt szabad közbe-szólni e kétórnyi időt igénybe vevő mono-lógba, s ekkor is csupán csak az idő szűke szakította félbe. Abbahagytuk és félbehagy-tuk tehát a beszélgetést, hi-szen Lexi bácsi 85 évében annyi minden történt, hogy e cikk keretében csupán csak a vázlatpontokat rajzol-hatjuk fel.

„Egész életemben szerencsés voltam” – kezdte mondandóját Lexi bácsi. Olyan csa-ládban nevelkedett – heten voltak testvérek – ahol a szülők egészséges katolikus elvek szerint nevelték a gyerekeket. Az erkölcsi-ségre rendkívül sokat adtak, és szeretet lengte körül a Szatmár megyei tiszakörödi kis tanyát, majd később Mezőcsátan, ahol Lexi bácsi apja vett egy birtokot, dollárköl-

csőnből. 350 hold volt, nagyon rossz minő-ségű szikes talajjal. E birtok 5,5 kilométerre feküdt Mezőcsát községtől, ahol Lexi bácsi az iskolai tanulmányait végezte. Az elemiből az út Miskolcra vezetett, ahol a királyi kato-likus Fráter György főgimnázium minorita internátusban tanulhatott két fiútestvéré-vel.

Lexi, akkor még nem bácsi, korántsem tartozott az ambiciózus fiatalok közé, köze-

pes jegyű bizonyítvánnyal vette az akadályokat. De a versmondást szerette, és ötödikes korában fejből fel-mondta a Toldit! Amíg a szülők természetben fizet-

hették a tandíjat, nem volt probléma, ám amikor pénzt kértek, akkor már akadtak nehézségek. De eljutottak az érettségiig. Az érettségi vizsgán Lexi bácsi csaknem „bega-zolt” matematikából. Azt hitte ugyanis, hogy csillagászzal és trigonometriával kap-csolatos kérdést kap, így a többi tételt csak felszínesen nézte át. A tanulásról a figyel-mét egy kislány is elvonta, akivel tanulás he-

„Egész életemben szerencsés voltam”

*Eredményekben gazdag, boldog új esztendőt
kívánunk a Halászzságnak
és minden kedves Olvasónknak!*

A szerkesztőség

Tartalom:

Folytatódik a fejlesztési program	3
Halászzati Termékτανács javaslata a 2001. évi piacrajutást elősegítő támogatásra	4-5
Állattenyésztési konferencia	6
Pályázati lehetőségek vállalkozóknak	6-7
Készül a közös halászzati politika vitaanyaga	8
Az algir halászzati miniszter Magyarországon	8

lyett szerelmesen andalogtak a közeli kiser-dőben. A vizsgán persze nem ezt a tételt kapta Lexi bácsi, hanem a kamatos kamat-számításról kellett beszámolnia... Az érett-ségi biztos szerencsére nem sokat értett a matematikához, így Lexi bácsi elkerülte a bukást. A latin vizsgája viszont kiválóan sike-rült, nem is hagyták végig mondani a tételt. Egy szó, mint száz, Lexi bácsi némi szeren-csével sikeresen vette az akadályokat. Ez után az egyetemen bejutott éppen arra a szakra, amit a gyermekora óta elképzelt magának.

Már fiatal gyerekként is nagy érdeklődés-sel fordult a természettudományok felé. A természetrajz mellett leginkább a kémia keltette fel az érdeklődését. Az egyetemen ezt a két szakot vette fel, és ismét csak nagy szerencséje volt, mert rendkívül jó társa-ságba került. A legtöbb évfolyamtársa sokra vitte, egyetemi tanárok, tudományok dok-tora és egyéb más magas fokozatot szerevve dolgoztak, s végeztek kimagasló szellemi munkát. Az egyetemi évek fordulópontja

(Folytatás a 2. oldalon)

SZERKESZTI:
Szerkesztő Bizottság
FELELŐS SZERKESZTŐ:
Hajtun György

Lexi bácsi jubileuma

(Folytatás az 1. oldalról)

egy vízkémiai előadáson következett be. Maucha Rezső magántanár tartotta az előadást, amely igencsak felkeltette érdeklődését. A következő évben már Maucha professzor segédjeként vett részt az előadásokon, s ugyanilyen alkotó tanár-diák kapcsolata alakult ki Entz Géza professzor úrral is, aki elintézte azt, hogy harmadéves korában diákösztöndíjat kapjon. Ennek révén Tihanyban, a Tihanyi Biológiai Intézetben kapott munkát, s az ösztöndíjából lakásra, ételre futotta. S itt került szoros kapcsolatba Balaton élővilágával, főképpen az alsóbb rendű élőlényekkel. Sokat foglalkozott velük, számolta őket és a vándorlásukat figyelte, tanulmányozta. Ezt az ösztöndíjat három éven át kapta Lexi bácsi, így három nyarat tölthetett a kutatóintézetben.

S a kutató professzorok munkatársnak tekintették a fiatal, feltörekvő egyetemistát. Nyaranta mindig népes tábor volt jelen, hiszen a kutatói munka mellett pihenést is kínált a Balaton környezete. Egyszer a Nobel-díjas Szent-Györgyi Albert professzor is meglátogatta az intézetet, akinek mindenkihez akadt néhány jó és buzdító szava. A délutáni ótörái teázások igazi tudós tapasztalatcsereként zajlottak, tehát élénk tudományos élet folyt. Az 1935–38-as években Lexi bácsi jövője, karrierje a tihanyi években meghatározott irányban ívelt felfelé! A diploma megszerzése után tehát nem jelentett gondot az elhelyezkedése. A Halélettani Intézetet választotta Tihany helyett, ahová dr. Jacsó Imre került. Irigylet állást töltött be, szép fizetéssel, persze, sok-sok munkával. Járták az országot, hiszen ha valahol halelhullás, vízszennyezés volt, akkor az intézet munkatársainak kellett kiszállniuk. A 120 pengős havi fizetés mellé 120 pengős utazási keret is társult.

A katonaság szót közbe Lexi bácsi karrierjébe: 1939 februárjában vonult be. Itt is jó alakulathoz került, mert a gyorsadtestet akkor alakították. Először a huszárokhoz hívták be, de ott az alkata miatt nem felelt meg huszárnak, így áttették a második lovas dandár légvédelmi gépgyűs ütegéhez. Lexi bácsinak mindig is erős, de jó énekhangja volt, így vezényleshez is őt kérték fel. Később kiképző altisztként, majd tisztként teljesítette feladatát és ma is dátumra, órára pontosan emlékszik, mi minden történt a II. világháború végéig. „Szerencsém volt”, hangoztatta, hiszen a kiképzési eredményektől kezdve az erdélyi bevonulásig, mind-mind sikeres eseményként zajlottak. A jugoszláv fronton is harcolt, persze, még a háború kezdetén, hiszen 1941-et írtak. Erdélyben, a Gyilkos tónál érte utól a SAS-be-

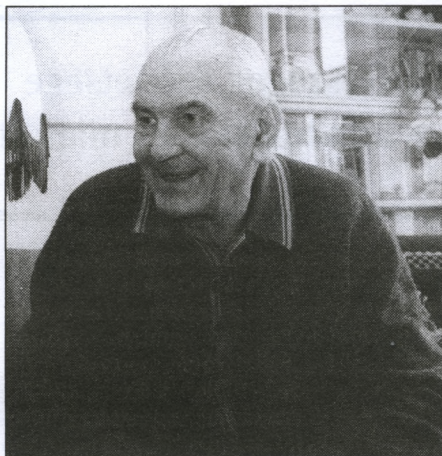

FOTO: TURCZER GYÖRGY

hívó. A bevonulás után harmadnapra már a Tatár hágón át Galícia felé vonult a hadtest. Egy jókedvű estén a parancsnok megkérdezte, van-e kedvük a Nyeszter hidat elfoglalni úgy, hogy az oroszok ne robbantsák fel, s a hadtest tovább tudjon vonulni. Lexi bácsi zászlós rangban vezette az előrenyomulást. Az oroszoknak csak kis részben sikerült a hidat felrobbantaniuk, így át tudtak vonulni a csapatok. Ezért a tettéért Signum Laudis kitüntetést kapott.

Szerencsése, hogy az egész gyorsadtesti időszakot, amelyben egészen Donyecig nyomultak előre, sebesülés nélkül megúszták! Annak ellenére, hogy jó néhány közelharcban is részt vett. Hazajöttek, ahol ismét kiképzőtisztként szolgált tovább. Aztán jött a doni katasztrófa, sajnos a Donnál Lexi bácsi bátyja is elesett. Ez a haláleset lehetőséget adott arra, hogy fél évre kivonja magát a katonai kötelezettségek alól. Ekkor német ösztöndíjat kért, a Halélettani Intézet vezetőinek beleegyezésével. Meg is kapott egy Humboldt ösztöndíjat, amelynek révén Németországban megtanulta a haltenyésztést. Először Berlinben, aztán a kelet-porosz Königsbergben, majd Münchenben, s Ausztriában, amely akkor Németország része volt. A féléből egy év lett, amikor ismét hazatérhetett. Itthon, egy-két hét pihenő után az általános mozgósítás miatt újból bevonult. Kecskeméten találkozott ismét az oroszokkal. Visszavonultak, de Budapest ostromából kikerült, mert mielőtt bezárult volna az ostromgyűrű, Zsámbékon át Kecskédre ment, a régi huszárhadosztályához. Itt érte 1944 szilvesztere. 1945 januárjában a leharcolt hadosztályt átszervezték, így került Sopronba, ahol németül tudó tiszteket kerestek kiképzésre, mégpedig Dániába. Nagy nehézségek árán tudott csak a kívá-

lasztott három tiszt és Lexi bácsi közlegénye kimenni Dániába. Onnan azonban visszarendelték őket a levettékhez, Hamburg közelébe. A kiképzés után Norvégiába küldték a szinte még gyerek katonákat, mégpedig lőszeradogatónak. 1945. május negyedikén érkeztek meg Dánia északi csücskébe, Frederickshavenbe, ahol a norvég lágerbe helyezték el a 600 levettét. Május 5.-én viszont fegyverszünetet kötöttek a németek. Dánián keresztül visszavonultak a magyar levettek Németországba, ahol egy angol hadifogolytáborba zsúfolták őket. Miután angol és németül is jól beszélt, az angol parancsnok reá bízta a tábor vezetését. Magyar szakács főzte az ételt, jól éltek, mert pénzük is volt a zsoldból.

A tábor 1946 márciusában hagyta el, néhány katonatársával. Kaposvárra vitte haza a vonat, a cukorgyárba zárták be őket. Itt történt az első igazoltatás és Lexi bácsinak ezúttal is szerencséje volt, mert az igazoltatást végző tiszt még az agráregyetemről ismerte őt, így igazolta! Leszereltették, hazament a szülőkhöz és Mezőcsátról Budapestre utazott, ahol a rokonoknál talált szállást. Villamossal utazott Újpestre, hogy egy asszonynak visszaadja az adósságát, s amikor a peronra kapaszkodott, egy pécsi zsidó fiú kedvesen ráköszönt. Ezt a fiút még a háborúban nem engedte agyonlővetni, s aki a háború után az újpesti partizán szövetség egyik vezetője lett. Olyan igazoló írást adott Lexi bácsinak, hogy az igazolóbizottság azonnal elfogadta, így Lexi bácsi visszamehetett a lerombolt Halélettani Kutató Intézetbe.

Am itt is nehezen indult az élet! S 1947 első negyedében Lexi bácsit a földművelésügyi minisztériumból azzal bízták meg, hogy oldja meg a balatoni süllők tenyésztését. Néhány felszerelési tárgyat vásárolt, s Entz Bélával nekifogtak a süllő szaporításának. A tihanyi intézetben régi ismerősökre bukkant Lexi bácsi, találkozott Beznák professzorral, aki még a háborúban kinevezte a

tihanyi biológiai intézet egyik halszakértőjének. Ezt az állást azonban nem tudta betölteni, mert a Halélettani Intézet is igényt tartott a munkájára. Az al-

sóórsi süllő keltető telep létesítése már az ő érdeme volt. 1956-ig felügyelte ezt az intézményt, közben a pontyok szaporítását is meg kellett oldania a Balatonban. Mind a süllő, mind a ponty szaporításának ezt a módját ma már tanítják, Lexi bácsi Haltenyésztés című tankönyvéből. Pedig '56 után azért támadták, hogy vadpontyokat szaporított a Balatonban, s nem a tógazdasági nemess pontyot. De ő ma is meggyőződéssel vallja, hogy nem a tógazdasági ponty való a Balatonba, hanem a tógazdasági.

1953-ban kapta meg a mezőgazdaság tudományok doktora címet, ami az akkori időkben jelentősen megkönnyítette a tuda-

(Folytatás a 5. oldalon)

...a Nobel-díjas Szent-Györgyi
Albert professzor
is meglátogatta az intézetet...

A tihanyi intézetben régi
ismerősökre bukkant...

Folytatódik a fejlesztési program

2000. december 8-án 10 órakor a Lejtő Hotelban tartotta ez évi második közgyűlését a Haltermelők Országos Szövetsége. A következő témák kerültek napirendre: a hosszú távú halászatfejlesztési program elfogadása óta eltelt időszak eseményeinek értékelése, a 2001. évi költségvetés és tagdíj megállapítása és a Szövetség internetes honlapjának bemutatása. A közgyűlésen adták át „A Szövetkezeti Halászatért” emlékérem kitüntetések az azoknak a halászoknak, akik kiemelkedő teljesítményt nyújtottak az elmúlt években.

Az első napirend keretében Dr. Orosz Sándor az 1998-ban elfogadott halászatfejlesztési program azóta megvalósult eredményeiről számolt be, megemlítve a tógazdasági területek és tógazdasági haltermelés növekedését, a felvásárlási árak csökkenését, a fogyasztói árak stagnálását.

Az értékesítés kapcsán elmondta, hogy növekszik az áruházláncokon keresztül értékesített halmennyiség és a termelői összefogások hiányának eredményeként jelentkező kényszerértékesítések egyre lejjebb nyomják a ponty árát. E téren radikális változtatásra van szükség.

Beszámolt a marketing-kommunikációs program közelmúltban lezajlott eseményeiről, így például az egyes vendéglátóhelyeken tapasztalt halételek iránti igénynövekedésről.

A következő években megvalósítandó halászatfejlesztési kérdések sorában a következőket említette:

- A halászati ágazat támogatása terjedjen ki a tógazdaság építésére és rekonstrukciójára, de legyenek bizonyos korlátok: 40 hektár alatt támogatást ne kapjon az, aki új halastó építésébe kezd. Már termelő kapacitással rendelkező haltermelő bővítésénél nem kívánjuk érvényesíteni ezt a 40 hektáros korlátot.

- A gépesítés fejlesztésére, korszerű gépek vásárlására továbbra is lehessen támogatást kapni.

A megnövekedett termelésben csökkent a ragadozó halak aránya. Fontos, hogy a tógazdasági fejlesztéseknél és üzemeléseknél, a jobban értékesülő halfajok nagyobb terepet és szerepet kapjanak. Ez az egyik oldalról csökkentheti a ponty piaci nyomást, más oldalról viszont eladható termékmennyiség jön létre.

- A Szövetség Pontytenyésztő Tagozatának munkájával kapcsolatban elmondta,

hogy a termelő számára fontos költségelekben (takarmányhasznosítás, húskihozatal stb.) való különbségek azok, amelyekre a tenyésztő munka során nagyobb figyelmet érdemes fordítani. A tenyésztő munka azért is fontos, mert a minőség-tanúsítási kérdések az élelmiszerek esetében egyre nagyobb jelentőséggel bírnak.

- A pontytermelő terület csökkentése szükséges a horgászturizmus bővítése céljából és környezetvédelmi indokokkal.

- Termelői önkorlátozásra van szükség a termelési indokolt visszaszorítása érdekében.

A víz költségeinek állami elismertetése, állatkárokkal kapcsolatos törekvések megvalósítása is fontos feladat.

- A megkövesedett szemléletmódot megtörve, új értékesítési csatornákra van szükség.

A 2. napirendi pont keretében Dr. Orosz Sándor beszámolt az elnökség által elfogadott, 2001. évre tervezett költségvetésről és fenntartási hozzájárulásról.

A költségvetéssel kapcsolatban ismertette a jövő évben végrehajtandó feladatokat:

- Piacteremtő és értékesítés-szervezést generáló munka.

- Halászati marketing-kommunikációs program folytatása.

- Halászati képzés helyzetének áttekintése az érintett szervezetekkel közösen.

A Szövetség részéről a bevétel növelése céljából az eddig végzett gazdálkodási tevékenység bővítése.

- Már elkezdett és új fejlesztések, beruházások megvalósítása.

Bejelentette, hogy a tagdíj mértéke nem változik a 2000. évben fizetett tagdíjjal. Ennek kapcsán beszélt a Szövetség elnökségének törlési határozatáról, miszerint azok a tagok, akiknek egy évnél hosszabb ideje tagdíjtartozásuk van, törölődnek a Szövetség tagjainak sorából.

A 3. napirendi pont kertében Bardócz Tamás, a Szövetség munkatársa ismertette a Szövetség internetes honlapjának tervezett tartalmát, mely a termelők mellett a nagyközönség számára is hozzáférhető lesz.

Az internetes honlap főbb témakörei:
A nagyközönség számára is hozzáférhető oldalak.

- Általános leírás a halászatról, 3 nyelven.
- marketing oldal (receptekkel),
- tagszervezetek általános leírása,
- horgászat, horgásztatás, illetve haltelepítésekéről szóló beszámolók.

Csak a halászok számára hozzáférhető oldalak:

- EU információk (EU támogatási formák, halexportához szükséges állategészségügyi feltételek, illetve űrlapok),
- pályázati információk (aktuális pályázatok-pályázatfigyelő rendszer),
- piaci elemzések (a Terméktanács adatai alapján)

A honlap már letölthető a www.haltermosz.hu címen.

K. G.

Kitüntettek

A közgyűlés „A Szövetkezeti Halászatért” emlékérem átadásával zárult, mely kitüntetések a következő személyek kapták:

Takács Zsuzsanna, (Győri Előre HTSZ munkatársa) – a halászati marketing munka gyakorlati végzéséért.

Dr. Bakos János (a szarvasi HAKI nyugalmazott kutatója) – a halászati kutatásnak a termelők érdekében való folytatásáért, valamint a pontytenyésztő tagozat tenyésztővezetőjeként végzett aktív munkájáért.

Borbély Gyula (hevesi Silurus Bt. ügyvezető igazgatója, a Haltermosz elnökségének tagja) – a Szövetség népszerűsítése, nem kevésbé az alternatív halértékesítési csatornák, a szemléletváltásért folytatott munkájáért.

Doma József (Tatai Szakmunkásképző Iskola nyugalmazott igazgatója) – a szakiskola vezetéséért és a halászati szakmunkásképzésben nyújtott kiemelkedő teljesítményéért.

Hoitsy György (Lillafüredi Pisztrángtelep vezetője és a BAZ megyei halászati felügyelő) – a Szövetség népszerűsítéséért, valamint a pisztráng tenyésztéséért.

Kiss Sándor (a Körösi Halászati Szövetkezet természetes vízi halászati ágazatvezetője) – a természetes vízi halászati eredményekért, valamint a halász és horgász egyeztetés gyakorlati megvalósításáért.

Mihálffy Ferenc (a pellérdi Kék Sellő Kft. ügyvezető igazgatója) – gyakorlati munkájáért és a Szövetség népszerűsítéséért folytatott kiemelkedő tevékenységéért.

Szabó István (Balatoni Halászati Rt. munkatársa) – azon tevékenységéért, amelynek eredményeképpen elmondható, hogy a magyar tenger halainak gondos gazdája.

Szabó József (Óko 2000 vállalkozás, Kiskunlacháza vállalkozója) – a minősített pontyfajták népszerűsítésében folytatott tevékenységéért.

Szabó Róbert (dinnyési Ivadéknivelő Tógazdaság vezetője) – a Szövetség működése gazdasági feltételeinek megteremtésében végzett odaadó munkájáért.

Halászati Terméktanács javaslata a 2001. évi piacrajutást elősegítő támogatásra

A javaslat elkészítésénél figyelembe vettük, hogy a tárca a támogatási elveket 4–5 évre hirdette meg, így a 2000. évi támogatási rendszerből indultunk ki.

1) Az étkezési ponty és busa értékesítés szezonális piac meghosszabbítása után a többi költség támogatása.

Az ágazat étkezési haltermelésének 85%-át e két halfaj adja. A lehalászás őszi, szezonális jellege nehezíti a folyamatos halellátást. Az első félév igényeit így a csak betárolt halból lehet kielégíteni, ez a termelőknek jelentős többletköltséget okoz (apadó, szivattyús vízellátás, oxigéndúsítás, stb.). Ezen okok miatt indokoltnak tartjuk mintegy 2500 tonna étkezési ponty és busa – átlag 27 Ft/kg-os – központi költségvetésből történő támogatását. Támogatásigénylésre jogosultak azok a termelők és kereskedők, akik saját termelésből és vásárlásból 2000. december 31-ig betárolt (dec. 31. zárókészlet) élő étkezési pontyot, valamint busát 2001. március 1. és június 30. között számlával igazoltan értékesít:

- a) közvetlenül fogyasztó felé erre jogosult piaci halkereskedőnek saját tulajdonú bolthálózatuk részére bizonylaton átad
- b) halfeldolgozó felé saját tulajdonú halfeldolgozó részére bizonylaton átad
- c) étkezési ponty horgász-célú értékesítése esetén.

A támogatás mértéke számlával igazolt értékesített hal után:

- 2001. március hó 10 Ft/kg
- 2001. április hó 20 Ft/kg
- 2001. május hó 30 Ft/kg
- 2001. június hó 40 Ft/kg

2) Állategészségügyi költségterítés.

a) Halállomány vírusvizsgálat költségének támogatása.

A támogatást a halgazdaságok élő halállományának vírusmentesítési vizsgálata címen – évi két alkalommal – a halgazdaság üzemeltetője telephelyenként igényelheti.

A támogatás mértéke: az Országos Állategészségügyi Intézet igazolása (számlája) alapján ÁFA nélkül figyelembe vett költségek összege lehet, de ez nem lehet több 80000 Ft-nál vizsgálatonként.

b) A halállomány állategészségügyi vizsgálati költségének támogatása.

A támogatást a halgazdaságokban, víztározókban és a négy nagy tavon (Balaton, Fertő, Velencei tó, Tisza tó) lehalászott élő

áru- és tenyészhal értékesítésére történő szállítás alkalmával felmerülő állatorvosi szolgáltatás után lehet igényelni.

Támogatható mennyiség: 8000 tonna

Támogatás mértéke: a vizsgált hal után 1,30 Ft/kg.

c) A halállomány állategészségügyi kezeléséhez szükséges gyógyszerek, gyógyhatású készítmények (pl. gyógytáp) fertőtlenítő szerek, vegyszerek költségének támogatása.

A támogatás a halállomány gyógyszeres kezelésére és a megfelelő állategészségügyi prevenció költségeire vehető igénybe.

A támogatás mértéke a számlával igazolt, ÁFA-t nem tartalmazó állategészségügyi

költség lehet, amely tőz-gazdaságokban az üzemelő területet figyelembe véve hektáronként nem lehet több, mint 1500 Ft és az intenzív haltermelő telepe-

ken 100 e Ft/telep. A gyógyszerekről, gyógyhatású készítményekről és a vegyszerekről kapott számlákat láttamoztatni, és annak felhasználását igazoltatni kell a hatósági állatorvossal.

Támogatás csak egyszer igényelhető az illetékes megyei adóhatóságtól, legkésőbb 2001. november 15-ig.

A támogatás várható összege: 30 MFt.

3) Minőségbiztosítás támogatása

Élelmiszer-biztonsági rendszer kidolgozásának és bevezetésének támogatása.

Továbbra is szükségesnek tartjuk, hogy a halászat TEÁOR BO5 és a halfeldolgozás TEÁOR DA 15.2 (mint az élelmiszeripar része) megkapja az élelmiszerbiztonság támogatását.

4) A balatoni busa ökológiai halászati termékeinek támogatása.

A javasolt támogatások igénylésére azok jogosultak, akik a Halászati Terméktanács tagjai.

Megjegyzés: halgazdaság fogalmába beletérjük az intenzív halnevelő telepeket is.

Javaslat a halászati ágazat termelési és beruházási támogatására a 2001. évben

A javaslat elkészítésénél a Halászati Terméktanács és a Haltermelők Országos Szövetsége figyelembe vette a 2000. évi agrártá-

mogatás tapasztalatait és az ágazatot a 2001. évben várhatóan érintő termelési és közgazdasági trendet.

Általános észrevételek és javaslatok

1. A jelenlegi időszakra a halászati ágazat piaci, természeti, közgazdasági és műszaki feltételei romlottak. A piaci pozíció romlásához hozzájárult a tavaszi ciánszennyeződés, a halászati jog haszonbérleti pályáztatása; a természeti és közgazdasági feltételek romlásához az árvíz- és az aszálykárak. Ezért a problémák megoldásához, kezeléséhez továbbra is szükség van egy stabil, kiszámítható támogatási rendszerre. Erre jó esélyt teremt, hogy az Országgyűlés már a 2001–2002-es költségvetést most fogadja el és így a támogatásokat is két évre meg lehetne hirdetni.

2. Az elmúlt év(ek)ben gyakorlati és értelmezési problémákat okozott, hogy a támogatási jogszabályok nem tudták kezelni az ágazat néhány sajátos vonását. A halgazdálkodás terepe a halastó, de a szuperintenzív haltermelés leginkább üzemcsarnokokban (istálló-szerű körülmények között) zajlik; az őstermelő természetes vízi halászat alapja pedig a halászati jog. Ennek megfelelően a hal, mint termék: egyes esetekben a növénytermesztésre, más esetekben pedig az állattenyésztésre jellemző körülmények között termelődik meg. Fontos tehát, hogy a halászat továbbra is részese lehessen minden olyan támogatási konstrukciónak, amelyre az agrárgazdaság bármely szereplője jogosult.

II. Támogatások

Agrártermelés támogatása

1. Földalapú támogatás

A 2001. évben is legyen normatív támogatás a halastó után, az alábbi javasolt feltételekkel:

- Hasonlóan a 2000. évi támogatáshoz a halastó önálló területként legyen figyelembe véve.
- a támogatás mértéke –

halastó 6.000 Ft/ha – terület nagyságtól független legyen. A támogatás elismert vagy ideiglenesen elismert tenyészanyától származó tenyészanyag, takarmány, műtrágya és szerves trágya vásárlására fordítható.

2. Az állattenyésztés támogatása

a) Elit ponty anyaállomány támogatása

Elismert vagy ideiglenes elismeréssel rendelkező tenyésztő szervezet nyilvántartásában szereplő elit ponty-anya után – mini-

Támogatás a halállomány gyógyszeres kezelésére...

A halászat továbbra is részese lehessen minden támogatási konstrukciónak.

mum 50 db; 30 ikrás, 20 tejés – pontyfajtánként és darabonként 10.000 Ft. Elismert és ideiglenesen elismert pontyfajták száma: 24.

b) Hal tenyésztanyag felhasználásának támogatása

Támogatást igényelhet, aki elismert vagy ideiglenesen elismeréssel rendelkező tenyésztő szervezet nyilvántartásában szereplő tenyészanyától származó egynyaras pontyot telepít, melyet igazol. Növendékhal előállító területét (ha) 2000. évhez képest nem növeli. Hektáronként maximum 300 kg kihelyezett egynyaras pontyivadék támogatható. Ha növeli a növendékhal termelő területet a növelt területre kihelyezett ivadékok után támogatás nem adható. Terület nagyság egyenlő; 2000. szeptember hónapban a Terméktanács részére megküldött termésbecslésen feltüntetett területtel.

Támogatott mennyiség 1100 tonna egynyaras pontyivadék.

A támogatás mértéke 85 Ft/kg.

3. Egyéb támogatás

a) Szövetkezet alapításhoz.

A félreértések elkerülése végett – pl. az értékesítési szövetkezetek – a mezőgazdasági kifejezés mellé kerüljön be a halászati kifejezés is.

„Mezőgazdasági és halászati termékek” stb.

b) Mezőgazdasági vízhasználatok támogatása.

– Vízdíj (öntözővíz) költségeihez hozzájárulás.

A halászati ágazat az egyik legjelentősebb vízfelhasználó, mintegy 350–400 millió m³/év. Figyelembe kell venni, hogy a szorosan vett halgazdálkodási feladatok mellett a víz ökológiai szerepe legalább olyan jelentőséggel bír, mint a halászati tevékenység. Ezért javasoljuk, hogy a víz ökológiai értékére való tekintettel védett halastavakon 80%-os, a többin 50%-os legyen a vízügyi szolgáltatótól igénybevett víz m³-enkénti támogatása.

– Vízkészlet-használati díj

Aszály-árvíz esetén a vízkészlethasználati díj időarányos csökkentése a halászati ágazatra is vonatkozzon.

c) Nem biztosítható mezőgazdasági károk enyhítése. Halászati termelő (TEÁOR B0501). Aszálykár esetén az elhullás megelőzése miatt a többlet víz felhasználás 100%-os támogatása.

Agrárgazdasági beruházások

1. A beruházások között javasoljuk kiemelten kezelni a halastavak rekonstrukcióját. 50% vissza nem térítendő támogatás és 40% kamattámogatás.

Felmérésünk szerint egy család megélhetését 40 ha halastó biztosítja, így a támogatásnál ezt a mértéket javasoljuk figyelembe venni. Ezért új to építésénél 40 ha-tól 30% vissza nem térítendő és 40 % kamattámogatást javasolunk.

Természetesen a már saját halastavat üzemeltető tógazdánál a bővítést szolgáló 40 ha alatti toépítést is javasoljuk támogatni.

Halkeltetőnél csak a rekonstrukciót javasoljuk támogatni. 50% vissza nem térítendő és 40% kamattámogatás.

2. Javasoljuk az intenzív halnevelő telepek rekonstrukciójának a támogatását azzal a módosítással, hogy ne csak a geotermikus energia-hasznosítású intenzív telep, hanem az „intenzív haltermelés létesítményei” is részesüljenek támogatásban. (2000. évi FVM pályázati felhívása a beruházások támogatására 2. pont c bekezdés.)

Javasolt támogatás 50% végleges és 40% kamattámogatás.

3. Halfeldolgozó üzemek építése és rekonstrukciója.

A feldolgozó üzemek EU feltételekhez való igazítása nagy költségekkel jár. E mellett a termékek választékának bővítéséhez új technológiai sorok beépítése, valamint új csomagolótechnika megvalósítása szükséges. Javasolt támogatás 50% végleges és 40% kamattámogatás.

4. Egyes mezőgazdasági termékek feldolgozásához szükséges új technológia berendezések beszerzésének támogatása. Ebben a témakörbe kerüljön: a halászati tevékenységet (TEÁOR B.05) folytatók is.

5. Halászati gépek, berendezések beruházásának támogatása.

A 2000. évi támogatáson felül javasoljuk a tógazdaságban üzemeltetett kisvasút támogatását is.

Természetvédelmi területen – pl. Hortobágy, Szeged, Tömörkény – halastavat üzemeltető gazdaságainknál a halszállítást, takarmányozást, stb. a tavak között lévő kisvasúti hálózaton keresztül bonyolítják le. Ezért javasoljuk, hogy felújításuk 50% végleges és 40% kamattámogatásban részesüljön. BTO számok:

2010321000

3520209230

3520335110

3520405000

3520405900

III. Egyéb javaslat

A 236/1998 (XII.30.) Kormányrendelet „a mezőgazdasági termelők agrártámogatási igénybevételével összefüggő adatszolgáltatásról és nyilvántartásba vételről” mellékletében felsorolja az állatfajokat, amelyből sajnálatos módon a hal kimaradt. Ez a regisztráció végrehajtásban okoz gondot, elsősorban a természetes vízi halászat regisztrálásánál.

Ezért javasoljuk, hogy a melléklet (13. sz. tábla) egészüljön ki:

Kódszám Egyéb állatfajok t. 4180 Hal címszóval.

Lexi bácsi jubileuma

(Folytatás az 2. oldalról)

mányos munkát. A gödöllői egyetemen 1947-től kezdve tanított, s a doktori címmel címzetes egyetemi tanárrá léptették elő! Az állattan tanszék vezetőjévé azért nem nevezték ki, mert a Magyar Tudományos Akadémia – amelynek jóvá kellett hagynia – a tihanyi intézet élére szerette volna kinevezni, aki ennek a felszólításnak 1956 februárjáig ellenállt. Május elsejével lépett be az intézetbe, s ahogy mondja, nem is tette rendbe az intézetet, csupán csak békét teremtett. Ami az eredményes kutatás alapja és feltétele.

Az 1956-os események során az intézetből senki sem távozott külföldre. 1961-ben megpályázta a debreceni agráregyetem állattani tanszékének vezetői posztját és itt dolgozott. 1968 szeptemberében Nepálba hívta meg a FAO a haltenyésztés fejlesztésére. Ennek a küldetésnek érdekessége, hogy a ponty mesterséges szaporításának kidolgozása után igencsak megnőtt az ázsíjja világszerte, s ennek volt köszönhető a nepáli meghívás is. Egy izraeli halászati újságban megjelent cikkét széles szakmai körben olvasták, s ma is idézik a tartalmát. Hat év után Nepálból Venezuelába helyezte át a FAO. A FAO-nál csaknem tíz évet dolgozott Lexi bácsi, amikor 62 éves korában, 1977. szeptemberében nyugdíjra ment. Mégpedig azzal a kéréssel, hogy írjon meg egy halszaporítási könyvet! Tollat ragadott és a könyv elkészült, amit Horváth Lászlóval, a gödöllői halászati tanszék vezetőjével közösen jelentettek meg. Amde a nyugdíjas évei is aktívan teltek, miután a földművelésügyi miniszter felkérte Lexi bácsit, legyen tanácsadó a szarvasi kutatóintézetnél. A külföldi szakértői munkák sem maradoztak el: Irakban halszaporító állomást létesített, Brazíliában úgyszintén a halszaporítás volt feladata. Még Venezuelában – elsőként a világon – szaporította a Brazíliában, Dél-Amerikában ma legfontosabb tenyészthető halfajt, a Colosoma makropomum-ot, aminek a brazil neve tambaqui, a venezuelai neve kachama negra, Peruban gamitana-nak, s Bolíviában paco-nak nevezik. Ez a halfaj gyorsan nő, agresszív táplálkozó, igazi mindenevő hal. S ami a legfontosabb, a helybeli pirány sem eszi meg, tudnak élni egymás mellett. Brazíliában az édesvízi haltenyésztés magvetőjének nevezték el Lexi bácsit. S itt találkozott egy bolíviai haltenyésztés program irányítójával, aki felkérte tanácsadónak. Ma ezen és a perui haltenyésztési programon dolgozik. Bolíviában szeretne halszaporító állomást létesíteni, s az ősi, 100 ezer hektárnyi tavakat halakkal betelepíteni. Hal nélkül ugyanis nem létezhet a víz, miként a hosszú távú tervek nélkül – Lexi bácsi sem.

Hajtun György

Pályázati lehetőségek vállalkozóknak

Bár e cikk írásakor még semmilyen hivatalos információval nem rendelkezhetünk a jövő évi pályázatokról, érdemesnek tartjuk összegezni az elmúlt év tapasztalatait és háttér információk alapján a haltermelők pályázati lehetőségeit. Talán az év első hónapjában még nem késő átgondolnia a gazdálkodóknak, hogy az előttük álló időszakban milyen fejlesztéseket kívánnak megvalósítani. Ha azonban az elhatározás megszületett és a vállalkozás úgy dönt, hogy pályázati úton szerezhető forrásokat is megpróbál bevonni a fejlesztéseibe, mihamarabb cselekednie is kell a szükséges engedélyek beszerzéséhez.

Számos pályázatnál előfordulhat ugyanis, hogy a kiírás és a beadási határidő között nem lehetséges minden, a fejlesztéshez szükséges iratot beszerezni. Célszerű tehát, minden fejlesztési elképzeléshez összeállítani egy dossziét a várhatóan szükséges és nem időhátarral megadott (pl. APEH, VPOP igazolások, tulajdoni lapok) mellékletekkel (tervek, engedélyek, üzleti terv, költségvetés stb.) és így várni a várhatóan március-április körül csúcspontú „pályázati szezon”.

Általánosságban elmondható, hogy a halászati vállalkozások a hal termelés jellegéből adódóan több gazdasági és társadalmi feladatot is ellátnak (természetvédelem, idegenforgalom, feldolgozó ipar, vidékfejlesztés stb.), így több fejlesztési, pályázati programba is illeszkedhetnek. Általában a különböző pályázati források szigorú szabályozás mellett egymással kombinálhatóak, de vállalkozások esetében a 25 – 30%-os saját erő meglétét mindig előírják.

A jövő évben várhatóan kiírásra kerülő pályázatok között kimondottan az agrár termelőknek szólnak az FVM már jól ismert pályázatait (ezekről, szokás szerint, a Szövetség év eleji regionális értekezletein lesz még szó) valamint a 2001 – ben először kiírásra kerülő SAPARD pályázatok.

A SAPARD program alapvető célja, hogy segítséget nyújtson a tagjelölt országoknak az uniós jogrend (acquis communautaire) átvételéhez, beleértve a Strukturális Alapok, különös tekintettel pedig az Európai Mezőgazdasági és Garancia Alap (EMOGA) fogadásához; valamint hozzájáruljon egy fenntartható mezőgazdaság és vidékfejlesztés kialakításához.

A SAPARD program kereteiben a hazai vállalkozók, vállalatok megtanulhatják azokat a pályázási formulákat, melyeket a csatlakozás után az uniós támogatások odaítélésénél alkalmazni fognak. A SAPARD révén 2000–2006. között (illetve az EU csatlakozás időpontjáig)

Állattenyésztési konferencia

December első napjaiban a Vásárhelyi-pontban „Biológiai alapok az állattenyésztésben” címmel tartott konferenciát az OMMI. A délutáni haltenyésztési szekción szó esett a Haltermelők Országos Szövetsége Pontytenyésztő tagozatának 2000. évi tevékenységéről, a halászati ágazat 2000. évi támogatásáról, a laboratóriumi ponty teljesítményvizsgálatok eredményeiről, a halkeltetők és haltenyésztés állategészségügyi problémáiról, és a magyarországi pisztrángtenyésztésről.

A konferencia első előadójaként Kutassy Gabriella, a Szövetség munkatársa tájékoztatta a megjelenteket az OMMI által végzett 2000. évi teljesítményvizsgálatok eredményeiről és a pontytenyésztő tagozat munkájáról. Kiemelte a Szövetség pontytenyésztésről alkotott álláspontját, miszerint a Szövetség fontos feladatnak tartja a tenyésztői munkát, hiszen a minőségfejlesztő tenyésztő munka a pontyfajtákon keresztül érvényesül. De meg kellene találni azokat a kereskedelmi érdekeket is, amelyek alátámasztanák a pontytenyésztő tagozat tevékenységét. Ha figyelembe vesszük a teljesítményvizsgálatnál mért tulajdonságokat, kereskedelmi szempontból meghatározó lehet a vágóérték és a növekedési képesség.

Dr. Balázs László, a Halászati Terméktanács igazgatója a halászati ágazat 2000. évi és 2001. évben várható támogatásáról számolt be. A haltenyésztéssel kapcsolatos támogatásával kapcsolatban kie-

melte, hogy csak azok a szervezetek igényelhetik, amelyek a pontytenyésztő szervezettől kapott származási igazolással a vásárlást igazolni tudják, és amely származási igazoláson az OMMI-hoz bejelentett tenyésztő szervezeti képviselők aláírása szerepel.

Dr. Hancz Csaba, a Kaposvári Egyetem Kisállattenyésztési Tanszék, Haltenyésztési és Környezetvédelmi Csoportjának munkatársa a teljesítményvizsgálatok laboratóriumi oldaláról beszélt. Problémaként említette, hogy a vizsgálatra érkező pontyok különbözőek, ami a növekedési képességvizsgálat eredményeit erősen befolyásolja. Beszámolt a takarmányértékelés és a zsírtartalom meghatározásának nehézségeiről és javasolta a Teljesítményvizsgálati Kódex néhány ponton történő változtatását.

Dr. Csaba György, az Országos Állategészségügyi Intézet munkatársa a halkeltetők állategészségügyi helyzetével kapcsolatban a higiéniai feltételek biztosításának (tisztí-

tás, fertőtlenítés) fontosságát hangsúlyozta. Beszámolt néhány tavi vírusos, baktériumos és paraziták által okozott halbetegségről, és felhívta a figyelmet a bejelentési kötelezettség alá tartozó betegségekre is.

A haltenyésztési szekció előadás-sorozatát Hoitsy György BAZ megyei halászati felügyelő mondanója zárta, aki, mint gyakorló pisztrángtenyésztő beszélt a pisztrángtenyésztés magyarországi kialakításáról és hazai jelentőségéről. Elmondta, hogy a pisztrángtenyésztés valaha igen virágzó volt, 1913-ban mintegy 200 gazdaság üzemelt az országban. Jelenleg 3 „nagyobb” telep működik (a lillafüredi, a szilvásváradai és a tapolcai) és van néhány családi kismencedés (200–300 m²) termelő egység (Börzsönyben, Pécs mellett, Óbányán, Nagyvisnyón, Mátyinkán) is. Ma Magyarországon az összes pisztrángtermelés nem haladja meg a 30 tonnát, miközben az összes igény 150–180 tonna. A hiányzó mennyiséget elsősorban Szlovákiából, Romániából, Bulgáriából, Olaszországból pótolják.

A horgászturizmusban a pisztráng horgászat igen kedvelt, így az utóbbi időben megnőtt az országba érkező behozott pisztrángok mennyisége.

A jövővel kapcsolatban elmondta, hogy a jelenlegi pisztrángos tógazdaságokat nem lehet tovább fejleszteni, de lehetőség van télen hőerőművek hűtővizében, illetve pontyos tógazdaságok teleltető taviban (karácsony után) is pisztráng nevelésre.

K-y

évente 38 millió euró (10 milliárd Ft) visza nem térítendő támogatást igényelhet pályázat útján az ország.

A program előírja, hogy az uniós támogatás mellé kötelezően hozzá kell rendelni a nemzeti költségvetésből történő társfinanszírozást is. A hazai finanszírozás mértéke programonként változó, de összességében a 10 milliárd Ft uniós keret mellé a magyar költségvetés 3,3 milliárd Ft-ot rendel hozzá (ezzel biztosítja a SAPARD rendeletben megfogalmazott 75% uniós segély és 25% nemzeti támogatási elvet). Az előzetes elképzelések szerint az első években az összeg nagyobb részét az agrár termelés fejlesztési beruházásaira, a későbbi szakaszban pedig a vidékfejlesztési célokra juttatják.

A SAPARD program indításához szükség van egy, az EU által jóváhagyott Országprogramra, amely elkészült és az elmúlt évben jóvá is hagyták. A pénz lehívásához azonban még számos feltételnek kellett megfelelni és létre kellett hozni a kifizetéseket bonyolító intézményrendszert. Ennek elhúzóda miatt a pályázatokat nem írták ki és a 2000. évre ütemezett pénzt átcsoportosították 2001-re. Sikerezt kiírni azonban egy úgynevezett „elő” SAPARD pályázatot amelynek feltételeiből következtethetünk az ezévi pályázatok várható követelményeire.

Erre alapozva elmondhatjuk, hogy a halászati termelők a direkt agrár támogatásokon túl pályázhatnak majd a vidékfejlesztési témakörökre is, elsősorban a falusi és agroturizmus fejlesztése vagy a kis volumenű feldolgozó ipari létesítmények kialakítása területén.

A SAPARD programot várhatóan a megyei FVM hivatalok és az FVM Vidékfejlesztési Főosztálynak regionális irodái fogják bonyolítani. Részben ezek feladata lesz az ellenőrzés is, amely helyszíni vizsgálatokat is tartalmazni fog. A pályázáshoz itt is egy igen részletes, pénzügyi táblázatokat és megtérülési számításokat is tartalmazó adatlap kitöltése és a mellékletek benyújtása szükséges. A pályázatoknak illeszkedni kell majd a megvalósítás helye szerinti kistérség fejlesztési programjába és előny ha van kapcsolata más térségbeli projektekkel.

Szintén regionális, megyei fejlesztési célok megvalósítását segítik elő Területfejlesztési Tanácsok által kiírt pályázatok, amelyek általában több célalap elosztásának részeként működnek. Az elmúlt évben egyes megyékben például kiírtak olyan pályázatokat is ahol a korábbi FVM beruházási pályázatokhoz lehetett további 10 százalékos támogatást pályázni. Ezeknél a pályázatoknál általában követelmény a komoly üzleti terv és a megalapozott pénzügyi számítások csatolása. Mivel a kiírások időpontja és tartalma megvénként válto-

zik, célszerű minél előbb tájékozódni a megyei területfejlesztési tanácsoknál.

Ugyancsak központi célalapokból gazdálkodnak a Gazdasági Minisztérium pályázata is, ahol épp cikkünk írása idején ígérték jelentős támogatásokat az illetékesek.

A 2001-es évben is fontos kiegészítő forrásokat szerezhetnek a halászati vállalkozások a környezetvédelmi célú fejlesztéseikre. A Környezetvédelmi alap célfeladat (Kac) fejezeti kezelésű célleírányzat pályázati forrásából a felszíni vizek védelmére kiírt pályázatok között például kiemelt cél a tavak, holtágak mennyiségi és minőségi védelme, amire 2000-ben benyújthatók voltak rekreációs célra épített tavak rekonstrukciós pályázatai is. Szintén fontos lehet az országos vagy helyi jelentőségű védett területen (hatósági hozzájárulás szükséges) gazdálkodók számára a „Természetvédelem” fejezet „Védett természeti érte-

tekek, területek, tájak védelme és fejlesztése” céljára kiírt pályázatai. Erre benyújthatók voltak védett állatfaj által okozott kár megelőzését, enyhítését szolgáló beruházások (pl.: telelők vidra elleni kerítése, madárhálók) támogatására pályázatok. A Kac pályázataira általánosságban jellemző, hogy 30 százalékos vissza nem térítendő támogatás mellé, maximálisan 30 százalékos visszatérítendő támogatás (kamatmentes vagy kedvező kamatozású), hitelgarancia vagy kamattámogatás pályázható. A pályázáshoz egy közepesen bonyolult adatlap kitöltésén túl, szükséges a fejlesztés részletes leírása, indoklásának és gazdaságosságának elemzése, valamint számos melléklet is.

Vannak azonban olyan pályázati lehetőségek is, amikor a gazdálkodó innovatív, új technológiát megalapozó vagy bevezető, egyetem vagy kutató intézet bevonásával megvalósuló fejlesztéshez kíván támogatást nyerni. Ebben az esetben az új technológiát kidolgozó szellemi műhelyt és a szellemi termék gyakorlati megvalósítását egyaránt támogatja az állam.

E cikk írásakor még nem tudtuk, hogyan bírálták el azt az előpályázatot, amelyet a halász szakma képviselői és az oktatásban, kutatásban dolgozó szakemberek állítottak össze a Széchenyi programhoz kapcsolódóan. Amennyiben a pályázat nyer, a szakmának lehetősége lesz, hogy kidolgozzon egy részletes kutatás-fejlesztési programot a haltermelés fejlesztésére. Ennek fejlesztési elemei a főpályázat kedvező elbírálása esetén 50 százalékos támogatásban részesülhetnek.

Ha ez a pályázat nem nyerne, minden bizonnyal az idén is lesznek más, olyan K+F pályázati kiírások is, amelyek az egykori OMFB égisze alatt futottak. Ha tehát egy gazdálkodónak vannak fejlesztési, újtási ötletei, érdemes megkeresnie valamelyik halászati kutató műhelyt és velük összefogva kialakítani egy fejlesztési programot.

Szintén új innovatív fejlesztési terveket kíván, de az eddigiektől sokkal bonyolultabb pályázati procedúrát jelent (így a verseny is kisebb) az Európai Unió 5. Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának, „Az innováció előmozdítása, a kis- és középvállalkozások (KKV-k) keretprogramban való részvételének ösztönzése” című alprogramjára beadható pályázatok elkészítése.

A pályázati feltételek elég szigorúak, és a pályázati formanyomtatványt angol nyelven kitöltve kell benyújtani:

- Legalább 3 kis- és középvállalkozásnak kell összefognia.
- 1 vállalkozásnak legalább EU tagállamból kell jönnie.
- Kulcsszó: Kutatás-Fejlesztés.
- Támogatási arány: 50 százalék.
- Maximális támogatás: 1 millió euró (260 millió Ft) projektenként.
- Saját erő: 50 százalék (ami részben lehet állami támogatás is).
- Kutatóintézetek, egyetemek részvétele előny.
- A pályázat benyújtása folyamatos.

A pályázati rendszer lehetőséget biztosít a pályázat kidolgozása során felmerült költségek finanszírozására, a program egyeztetések során szükséges utazások és partnerek felkeresése során felmerült költségek fedezésére is.

Szintén EU forrásokra lehet pályázni a PHARE 2000 programban, amely három régióban, Észak-Magyarország, Észak-Alföld, Dél-Alföld áll rendelkezésre. Ennek

egyik célja a kis-vállalkozások közötti együttműködés előmozdítása, amely területen valószínűleg a halászati vállalkozások is bekapcsolódhatnak majd.

A fentiekben igyekeztünk átfogó képet adni az általunk ismert főbb pályázati lehetőségekről, amelyek egyike sem egyszerűen elérhető és közel sem garantált forrás, de talán még egy kis energiát, hogy az orszá-

gos programokba is illeszkedő fejlesztéseiket, beruházásaikat ne csupán saját erőből valósítsák meg a halászati vállalkozások. Részletesebb információk a Haltermelő Országos Szövetsége internetes honlapján (www.haltermosz.hu) érhetők el, tagjainak pedig szívesen nyújt pályázati tanácsadást a szövetség budapesti irodája.

Dr. Urbányi Béla
Bardócz Tamás

Szintén EU forrásokra lehet pályázni a PHARE 2000 programban, amely három régióban, Észak-Magyarország, Észak-Alföld, Dél-Alföld áll rendelkezésre.

Készül a közös halászati politika vitaanyaga

2000. szeptemberében a Haltermelők Országos Szövetsége európai kapcsolatrendszerének két legfontosabb fóruma egy időben tartotta soron következő megbeszéléseit. A tógazdák weitrai konferenciáján Szabó Róbert képviselte szövetségünket.

A konferencia az alábbi fő témaköröket érintette:

- A résztvevő országok jelentései (Németország, Horvátország, Ausztria, Szlovénia, Csehország és Magyarország).
- Fenntarthatóság – kulcs a jövő akvakultúrájához (Eu képviselő előadása.)
- Európai pontypiac helyzete
- Koordinált fellépés a halkártevők ellen (kormorán, vidra, hód)
- Az európai marketing munkacsoport hírei.

Az európai pontypiacról Jens Schrader a német élőhalkereskedők érdekszövetségének képviselője tartott előadást. Véleménye szerint a ponty termelése folyamatosan növekszik, ugyanakkor a pontyfogasztás csökken, mind a termelő, mind a nyugat-európai fogyasztó (német) országokban. Ez okozza az alacsony termelői árakat és a minden szinten megjelenő „árkáoszt”. Az előadó szerint ez a helyzet az EU keleti bővítésével csak romlani fog.

Schrader úr tájékoztatót tartott az általuk kidolgozott reklámkonceptióról, amely véleménye szerint a fogyasztó piacok kedvezőbbé válását eredményezheti. Ezek a reklámintézkedések pénzbe kerülnek és ezeket a pénzeszközöket közösen kellene finanszíroznunk. Ha nem, akkor a jövőben is mindig csak ugyanabban a körben forgunk és túl nagy termésmérő, csökkenő forgalomról és minden szinten rosszabb árakról síránkozunk.

Az elmúlt évben a német kereskedők tettek egy javaslatot (Budapesten), de nem történt előrelépés e tekintetben. Most újabb javaslatlall állt elő, amelynek lényege:

Németország importál évente 3650 t piaci pontyot (Csehország 3000 t, Magyarország 400 t, Lengyelország 250 t) Erre a mennyiségre minden kg hal után fizessen be az importőr 1 pfennigget és az exportőr szintén 1 pfennigget egy reklámalapba, ez évi mintegy 60.000 DM. EU pénzekkel ezt kiegészítve évente összejöhet 80.000-100.000 DM, amely hozzájárulhat a német pontyfogasztás szinten tartásához illetve emeléséhez. Hasonló alapon keresztül a többi termelő ország is hozzájárulhatna a saját reklámjához.

A hal kártevők tekintetében a jelenlévők megegyeztek, hogy mindenki saját hazájában adatokat gyűjt a legnagyobb károkat okozó kormorán és vidra számáról, az általuk okozott károk éves szintjéről. Ugyancsak megegyezés született a vízdíjak mérséklésére irányuló egységes fellépésről, amelyhez szintén adatokat kellett szolgáltatnia az egyes tagok képviselőinek.

Az ötödik témakörrel kapcsolatban valamennyi ország egyetértett abban, hogy szükséges egy európai közös marketing munka elindítása. Erre már az elmúlt évben is történt kezdeményezés, amely egy Európai Unióhoz benyújtott pályázattal alapozta volna meg a munka pénzügyi hátterét.

Akkor a résztvevők lemaradtak a beadási határidőről, most azonban igyekeznek időben összegyűjteni a szükséges iratokat.

Az Európai Akvakultúra Szövetség legutóbbi ülésének különös jelentőséget adott, hogy a rendezvényen jelen volt Steffen Smidt,

az EU Halászati Főigazgatóságának vezetője, Dr. Constantín Vamvakas az igazgatóság Akvakultúra munkacsoportjának vezetője és Alessandro Piccioli az igazgatóság munkatársa. A találkozó fontos programpontja volt ezért az egyes szövetségek és hazájuk akvakultúrájának bemutatása, amit Smidt úr nagyon megköszönt. Hozzászólásában megjegyezte, hogy „nem is érti, mit kíván az akvakultúra szektor az igazgatóságtól, hiszen ez egy siker ágazat a problémákkal terhelt tengeri halászhoz képest”. Elmondta, hogy készülöben van a Közös Halászati Politika (KHP) 2002 évi megújításának vitaanyaga, amelynek elkészülte a vita kezdetét jelenti. A FEAP, mint az igazgatóság tanácsadó testületének tagja már ehhez a vitaanyaghoz is hozzátette a termelők észrevételeit. Így például környezetvédelmi kérdéseket taglalo fejezethez azt, hogy az akvakultúrák termelők számára megfelelő

védelmet kell biztosítani a harmadik féltől eredő szennyezések és a haleyv állatok kártétele ellen. A KHP ökonómiai és szociológiai hatásait elemző rész megállapításai szerint az akvakultúra egyre nagyobb részben fogja biztosítani az EU, és a világ a hal-termék igényét. A többnyire családi kis vállalkozásként működő akvakultúrák

Az akvakultúrák termelők számára megfelelő védelmet kell biztosítani a harmadik féltől eredő szennyezések és a haleyv állatok kártétele ellen.

termelők a vidéki térségek fontos munkaadói lehetnek. A szektor piaci stabilitásának biztosítása olyan intézkedésekkel és irányelvekkel, amelyek ösztönzik a kiegyenlített termelést és a növekvő marketing munkát, feltétlenül kívánatosak.

A jelenlévő, nemzeti szövetségek képviselői többek között elmondták, hogy a KHP-ban az akvakultúra hangsúlyosabban szerepeljen, mert így az egyes nemzeti szövetségek is hatékonyabban érvényesíthetnék érdekeiket kormányaik felé. Az is fontos lenne, hogy az akvakultúrára nagy hatással bíró más főigazgatóságok (környezetvédelem, fogyasztóvédelem, kereskedelem stb.) is felismerjék a szektor jelentőségét és segítsék fejlődését. A résztvevők szorgalmazták egy európai piacutatási program beindítását az akvakultúrák termékekre vonatkozóan, amely alapja lehet egy összehangolt marketing munkának is.

A résztvevők tájékoztatták a főigazgatóság képviselőit az akvakultúra szektorban használatos gyógyszerek és készítmények engedélyezése körüli problémákról is. A szakma képviselői szerint össze kéne végre állítani az olyan kisebb termelői ágazatok mint a haltermelés számára engedélyezett szerek teljes listáját is.

Smidt úr meghallgatva a hozzászólásokat kiemelte a Közös Halászati Politika összeállításában történő részvétel fontosságát és biztosította a résztvevőket, hogy a FEAP-tól a főigazgatóságra írásban eljuttatott Határozati javaslatokat megvitatják és azokra válaszolni fognak.

**Szabó Róbert
Bardócz Tamás**

A reklámkonceptió a fogyasztó piacok kedvezőbbé válását eredményezheti

Az algír halászati miniszter Magyarországon

November végén Magyarországra látogatott S.E.M. Oman Ghoul úr, az algíri halászati miniszter. Látogatásának célja az volt, hogy olyan partnereket keressen, akik szívesen együttműködnének Algériával az ottani természetes vizek hasznosításának kérdésében. Rövid tartózkodása alatt sűrű programja volt, hiszen meglá-

togatott szinte minden jelentős halas céget. Többek között tárgyalt a TEHAG, a HAKI és az Aranypony képviselőivel. Látogatása végén az Algír Követség díszvacsorát tartott, melyre minden vendéglátót meghívtak. A látogatást megkoronázandó, aláírásra került egy elvi együttműködési dokumentum is.

L. F.